

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU

Sayı No.2 | Yayın Tarihi: Nisan 2025

Otizm Spektrum Bozuklukları (OSB), toplumsal iletişim ile toplumsal etkileşimde yetersizlik ve sınırlı, tekrarlayıcı davranışlar, ilgiler ya da etkinlikler alanlarında görülen sorunlardan oluşan çocukluk çağının en önemli nörogelişimsel bozukluklarından

Otizm”, “öz/kendi (self)” anlamına gelen Yunanca “autós” sözcüğünden türemiştir.

Otizm Spektrum Bozukluğu Nedir ?

1. Tanı

Tanı, uzmanlar tarafından çocuğun gözlenmesi, gelişim testleri yapılması ve anne-babalara çocuğun gelişimi hakkında sorular sorulmasıyla konur. Otizmin belirtileri en erken yaşamın altıncı ayında fark edilebilirken, tanı 12 aylıktan itibaren konulabilir..

DSM-5'e göre otizm nedir?

Büyük sıkıntı/odak veya eylem değiştirmede zorluk. Sözlü ve sözsüz sosyal iletişim becerilerinde belirgin eksiklikler; destekler mevcut olsa bile belirgin sosyal bozukluklar; sosyal etkileşimlerin sınırlı başlatılması; ve başkalarından gelen sosyal girişimlere azaltılmış veya anormal tepkiler.

2. Otizmin nedenleri Nelerdir?

Otizm spektrum bozukluğunun pek çok nedeni olduğu artık bilinmektedir. Otizmlili bireylerde beyin hücreleri farklı çalışmaktadır. Hücreler arasında mesaj taşıyan kimyasal iletilerinde eksiklik yada fazlalık olduğu düşünölmektedir. Otizm spektrum bozukluğunun genetik temelli olduğuna ilişkin bulgular vardır. Ancak hangi gen ya da genlerin sorumlu olduğu henüz bilinmemektedir. Anne-baba olma yaşının, çevresel faktörlerin ve prematüre doğumların otizmle ilgisi halen araştırılmaktadır. Cinsiyetle ilişkili olarak görölme sıklığı konusundaki ortak görüş, erkeklerde kızlardan daha fazla göröldüğüdür.

Otizm Türleri

- Klasik Otizm (Tipik Otizm)
- Asperger Sendromu.
- Atipik Otizm (PDD-NOS)
- Çocukluk Dezintegratif Bozukluğu (Heller Sendromu)
- Rett Sendromu.

3. Belirtileri

- Göz teması ya yoktur ya da kısıtlıdır.
- Adı ile seslenince tepki vermezler.
- Aşırı hareketli veya hareketsiz olabilirler.
- Çevreleri ile ilgilenmezler.
- Sarılma ve öpme gibi fiziksel temastan hoşlanmazlar.
- Konuşmada gecikme vardır.
- İnsanlarla iletişim yerine cansız varlıklarla ilgilenirler.
- Topluluk içinde yaşlıları ile diyalog kurmazlar, oyunlara katılmazlar, kendilerini izole ederler.
- Konuşmayı öğrenseler bile hep aynı kelimeyi tekrar ederler.

- Konuşmayı iletişim aracı olarak kullanmazlar.
- Uygun olmayan cümleler kurar kalıp gibi konuşurlar
- Bir cismin bir parçasına takıntı yapabilirler. (örneğin sürekli arabanın tekerleği ile oynamak)
- Düzen takıntıları vardır. Rutinleri bozulduğunda hırçınlaşabilirler.
- Tekrarlayan bir hareketi örneğin el çırpma, zıplama, kendi etrafında dönme, sürekli öne arkaya sallanma, kanat çırpma gibi yaparlar.
- Sosyal ortama girdiklerinde aşırı korkup tepki verebilirler.
- Tehlikeye karşı duyarsızdırlar.

4.EĞİTİMLERİ

Otizmin tedavisi konusunda yapılan araştırmalar sonucunda en iyi tedavinin eğitim temelli uygulamalar olduğu anlaşılmıştır. Diğer tüm terapi ve tedaviler çocuğun gelişimini desteklemek için kullanılır. Bu nedenle hangi terapi ve tedavi kullanılırsa kullanılsın, bunun yanında özel eğitim şarttır.

Özel eğitimden beklenen en temel yararlar çocuğun sosyal ilişkilerinin ve iletişim becerilerinin artmasıdır. Sunulan özel eğitim hizmetlerinin yoğun ve kesintisiz olması da büyük önem taşır. Erken tanı ve doğru eğitim, özellikle 3 yaşından önce alınan yoğun özel eğitim, çocuğun gelişimi için büyük önem taşımaktadır.

• Kaynaştırma Eğitimi

Kaynaştırma, özel eğitim gerektiren çocukların eğitimlerini normal gelişim gösteren çocukların devam ettiği resmî veya özel okullarda sürdürmeleridir.

• Özel Eğitim Sınıfı

Özel eğitim sınıfları, resmi ve özel okulların bünyesinde özel eğitim gerektiren öğrenciler için açılan sınıflardır.

• Eğitim Uygulama Merkezleri

Zorunlu öğrenim çağında olup normal ilköğretim programlarına devam edemeyecek özelliklerde olan otizmlili öğrenciler için resmî ve özel özel eğitim uygulama merkezleridir.

• Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi

İlkokul I. ve II. kademedeki eğitimlerini tamamlayan, genel ve mesleki ortaöğretim programlarına devam edemeyecek durumda olan ve 23 yaşından gün almamış otizmlili bireyler otistik çocuklar özel eğitim iş uygulama merkezlerine devam edebilir.

